

«Любіться, брати мої, Україну любіте...»

Буремні місяці української столиці знаково збіглися із вшануванням пам'яті Великого Кобзаря з нагоди його 200-річчя. Ось лише кілька помітних імпрез у зрізі культурних подій, присвячених ювілею Тараса Шевченка.

На основі унікальної колекції Національного музею літератури України створено виставку «Вишневий вітер, вишневий цвіт...», де представлено добробок уславлених шістдесятників, які, ще молодими, захоплювалися Великим Кобзарем. В експозиції – надбання художників, поетів, літературознавців, композиторів і кіномитців. Так, у літературі й до сьогодні не втратила значущості оригінальна поема Івана Драча «Смерть Шевченка. Симфонія». Саме її рефрен

«Вишневий вітер, вишневий цвіт...» як символ пробудження нації й дав назву виставці. Українському генію присвячували вірші Микола Вінграновський, Борис Нечерда, Ліна Костенко та багато інших талановитих ліриків. А розпочинається експозиція матеріалами про Василя Симоненка. У своєму головному зошиті, що зайняв почесне місце в музейній залі, предтеча шістдесятництва написав: «Щось у мене було і від діда Тараса, і від прадіда – Скворороди».

Символічним центром експозиції став унікальний експонат – ескіз легендарного вітража, який до 150-річчя від дня народження Шевченка в Київському державному університеті створила група молодих художників – Алла Горська, Опанас Заливаха, Людмила Семікіна, Галина Севрук та Галина Зубченко. Вітраж влада брутально знищила, але його відгомін – у пам'яті історії й душі народу.

62

О. Івахненко. «Побраталися»

У Національному культурно-мистецькому та музейному комплексі «Мистецький Арсенал» презентували проект ШЕВЧЕНКО/MANIA/. Серед організаторів, окрім співробітників комплексу, – Національний музей Тараса Шевченка, Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України та Міністерство культури України.

Арсенал знову вразив свіжою формою подачі матеріалу. Кожен із більш як півсотні художніх тво-

рів Шевченка з колекції НМТШ було підсвічено теплими струменями світла, що створювало для перегляду особливу довірливу атмосферу. Оригінали (!) робіт отримали нове звучання. Відвідувачі насолоджувалися чудовими акварелями, роздивлялися малюнки, які Шевченко творив у Новопетровському укріпленні та в Каратауській, Аральській експедиціях. Офорти митця полонили бездоганністю виконання (пригадаємо, що наприкінці життя Кобзар удостоївся звання академіка гравірування).

Усе в купі породжувало в уяві образ нехрестоматійного, «непідручникового» Шевченка, а живого і по-своєму близького кожному.

У проект ШЕВЧЕНКО/MANIA/ свій надзвичайно змістовний внесок зробив і режисер Сергій Проскурня. Основу його відеоінсталяції «Наш Шевченко» склали 365 роликів, в яких Кобзареві рядки читають люди різного віку й різних професій. Найбільшу увагу привертав

Трепетні відчуття спричинило знайомство з оригіналами рукописів, замальовками, прижиттєвими виданнями поета і художника, котрі для експонування надав Інститут літератури імені Т. Г. Шевченка. У просторах залах Арсеналу розташували й Монументальну діораму за мистецькими творами

сюжет за участю Сергія Нігояна – вірменського хлопця, застреленого на київських барикадах (читання ним уривку з поеми «Кавказ» облетіло світову мережу й усі телеканали). Як розповів Сергій Прокурня, на революційному Майдані його зацікавив парубок східної зовнішності, котрий досконало розмовляв українською. Режисер запропонував Нігояну взяти участь у відеотворі. І той погодився, захоплено повідомивши, що мріє стати актором. Ніхто тоді й гадки не мав, що життя правдивого патріота невдовзі трагічно обірветься.

Після восьми місяців ремонтно-реставраційних робіт відкрився Національний музей Тараса Шевченка у Києві. Рішення про ґрунтовну реконструкцію напередодні Кобзаревого ювілею було зумовлено вкрай аварійним станом історично значущої споруди. Стіни роз'їдав грибок, руйнувалася ліпнина. Зберігання унікальних експонатів (у сирих підвалах!) та умови роботи колективу не витримували жодної критики. Тож за нетривалий період гідроізолювали фундаменти, оновили опалювальну, вентиляційну, охоронну системи, пожежну сигналізацію.

Гості, запрошені на відкриття, потрапили до музею крізь добудований атріум: до нього ведуть сходи у дво-

рі. Оскільки колектив багато уваги приділяє мистецьким акціям, театральним постановкам, атріум відіграватиме роль ще й додаткового арт-простору. У новій частині музею розташувалися конференц-зала, дитячий центр. Фонди переселено до пристойних кімнат із клімат-контролем, анахронічний санвузол замінено на сучасний (у тому числі, для людей із обмеженими можливостями). А працівникам створено цивілізовані умови. Завдяки технічній модернізації уможливлено постійну демонстрацію оригіналів графічних творів Шевченка. Концепцію основної експозиції зміне-

но. І це зрозуміло: від часу оформлення попередньої експозиції минуло чверть століття. Музей має дуже багато одиниць зберігання, які не бачив широкого загал, й виставити їх до ювілею є справою цілком закономірною. У цьому й полягає відкриття Шевченка по-новому.

Шевченко

В. Лещенко, Т. Лещенко. «Фото на пам'ять. Шевченко і його полтавські друзі: М. Гоголь, М. Щепкін, О. Бодяньський, М. Максимович»

Буквально слідом за експозицією «Україна від Трипілля до сьогодні» у столичному Будинку художника відкрили ще одну виставку до 200-річчя Тараса Шевченка. Одразу зазначимо, що, незважаючи на подібність концепцій обох мистецьких заходів, вони вельми різні. Та завдяки тому, що в цих залах було надано шанс висловитися з одного приводу двічі, свої роботи показала величезна кількість художників. Тому зупинитися на комусь окремо не видається етичним – через по-

боювання не згадати чиесь вагоме полотно, аркуш, скульптуру чи декоративно-прикладне творіння.

Головним критерієм при доборі творів для експонування організатори назвали мистецьку якість, незалежно від манери майстрів та їхніх професійних кредо. У розмаїтті образотворчих дослідів головним персонажем є Україна: прекрасна, улюблена, найкраща.

Сіллю цієї землі, мірилом гідності виступає Шевченко – і цими днями, і завжди.

Шевченкові події оглядали
Ніла ІВАНЕНКО,
Микола БОРИСЕНКО.
Фото Ольги ПРОКОПЧУК,
Миколи БЛОКОПИТОВА.

О. Гуляєва. «Українська Мадонна»

К. Мамедов. «Українка»

